

Tutkimusperusteinen opettajankoulutus: esimerkkejä perus- ja täydennyskoulutuksesta Jyväskylässä

*Marja-Kristiina Lerkkanen
Prof., Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto*

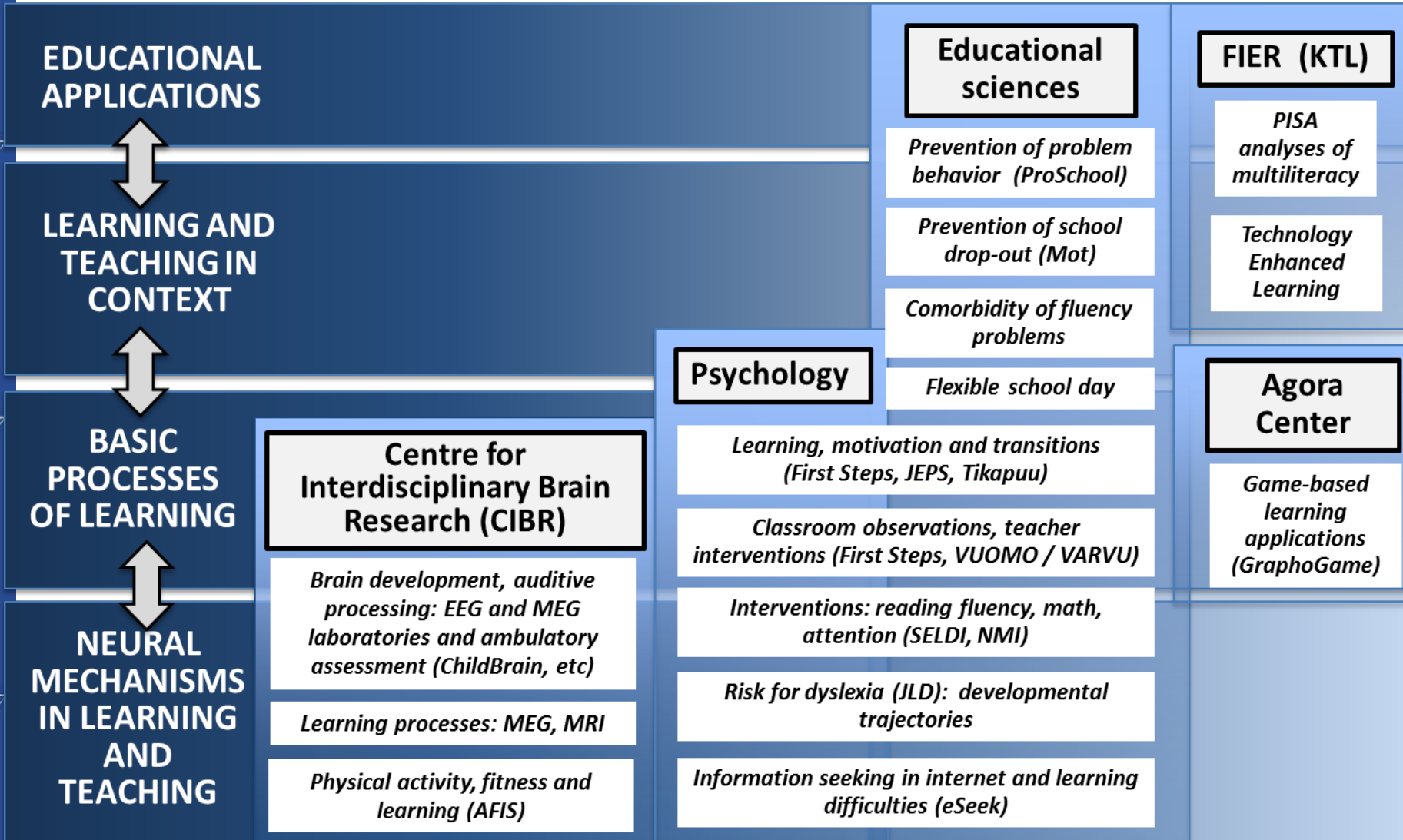

Center for Research on
Learning and Teaching

**Multidisciplinary Research on
Learning and Teaching
*MultiLeTe profiling action***

Multidisciplinary Research on Learning and Teaching

Funding: Finish Academy 2015-2019 (total 2.058.000 €, Edu & Psy)

Center for Research on Learning and Teaching

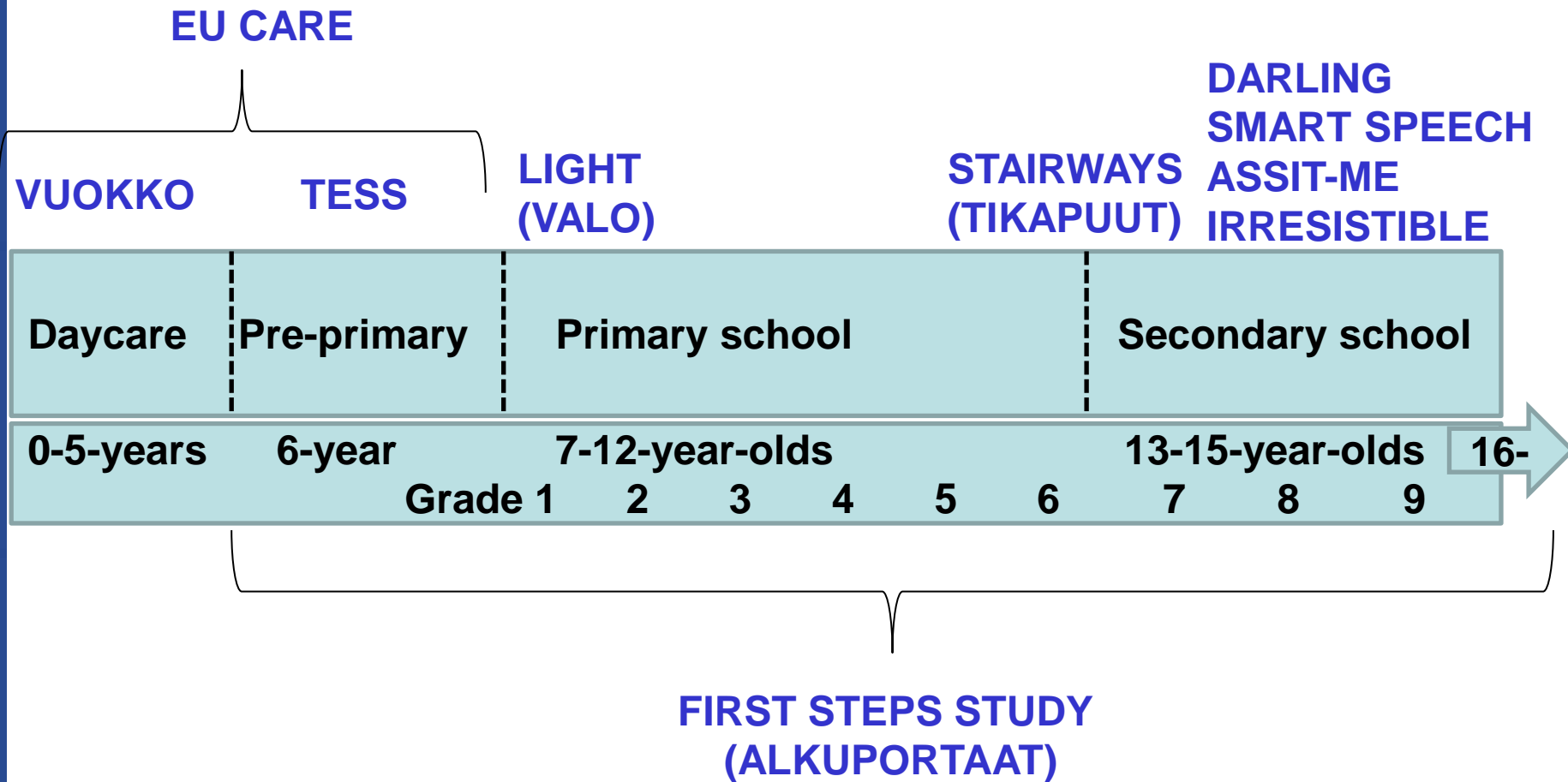
(1) New openings and applications in brain research on learning and learning disabilities

(2) Process-oriented and ambulatory learning research and classroom observations

(5) Development of new ways of gathering and modeling learning related data

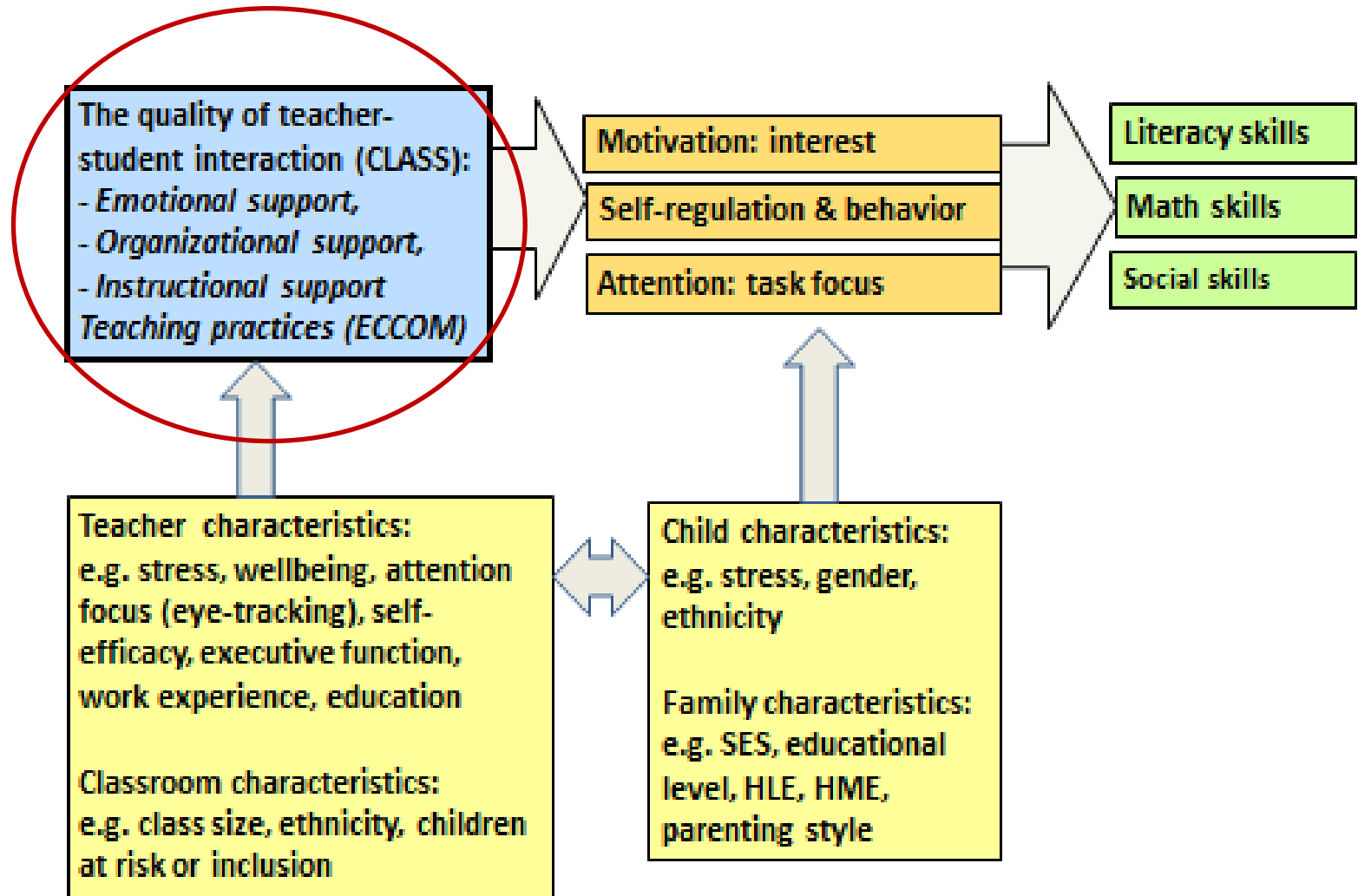
(3) Intervention and prevention of learning disabilities and problems in motivation

(4) Technology enhanced learning and game-based learning environments

Teeman 2 Tutkimushankkeita

Teoreettiset oletukset

ALKUPORTAAT

Lapset, vanhemmat ja opettajat yhteistyössä koulutien alussa

VANHEMPI (n=3500)

- Vanhemmuus
- Uskomukset ja odotukset koskien lasta ja hänen oppimistaan
- Läksytilanteet
- Yhteistyö opettajien kanssa

KUMPPANUUS

Luottamus

OPETTAJA (n=163-200)

- Opettajuus
- Opetuskäytännöt, opettajan ja oppilaan vuorovaikutus
- Uskomukset, odotukset ja tunteet koskien oppilasta ja hänen oppimistaan
- Yhteistyö vanhempien ja opettajien kesken

Oppimisen riskit ja ongelmat

LAPSI (n = 2051)

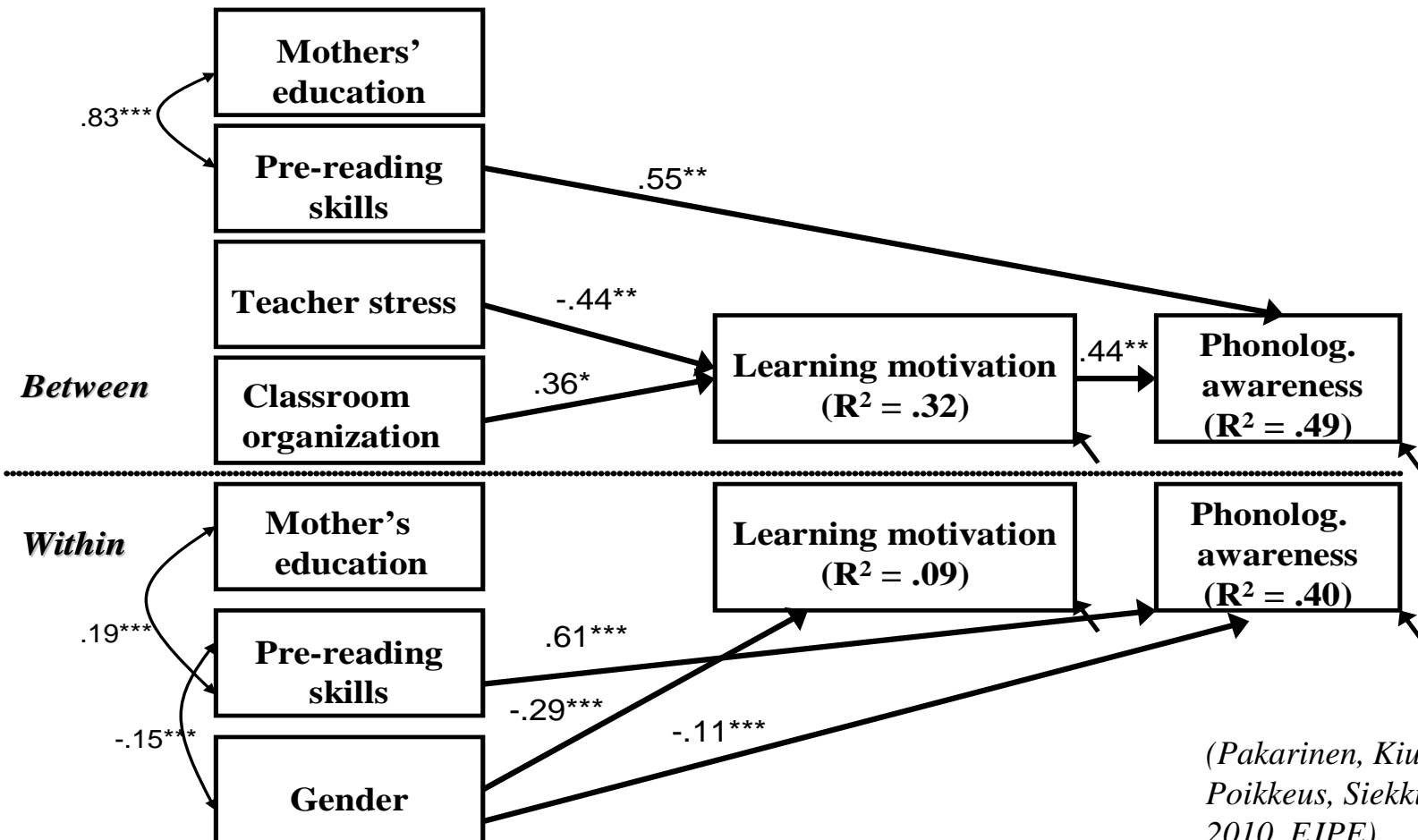
- Taitojen kehittyminen:
  - esiopetus – 4. lk
  - 6., 7. ja 9. lk
  - lukio/ammattiopisto
- Motivaatio ja kiinnittyminen

ALKUPORTAAT

Mikä on opetuksen laadun suhde motivaatioon ja oppimiseen?

Opettajan hyvinvointi ja opetuksen laatu → Motivaatio → Oppiminen

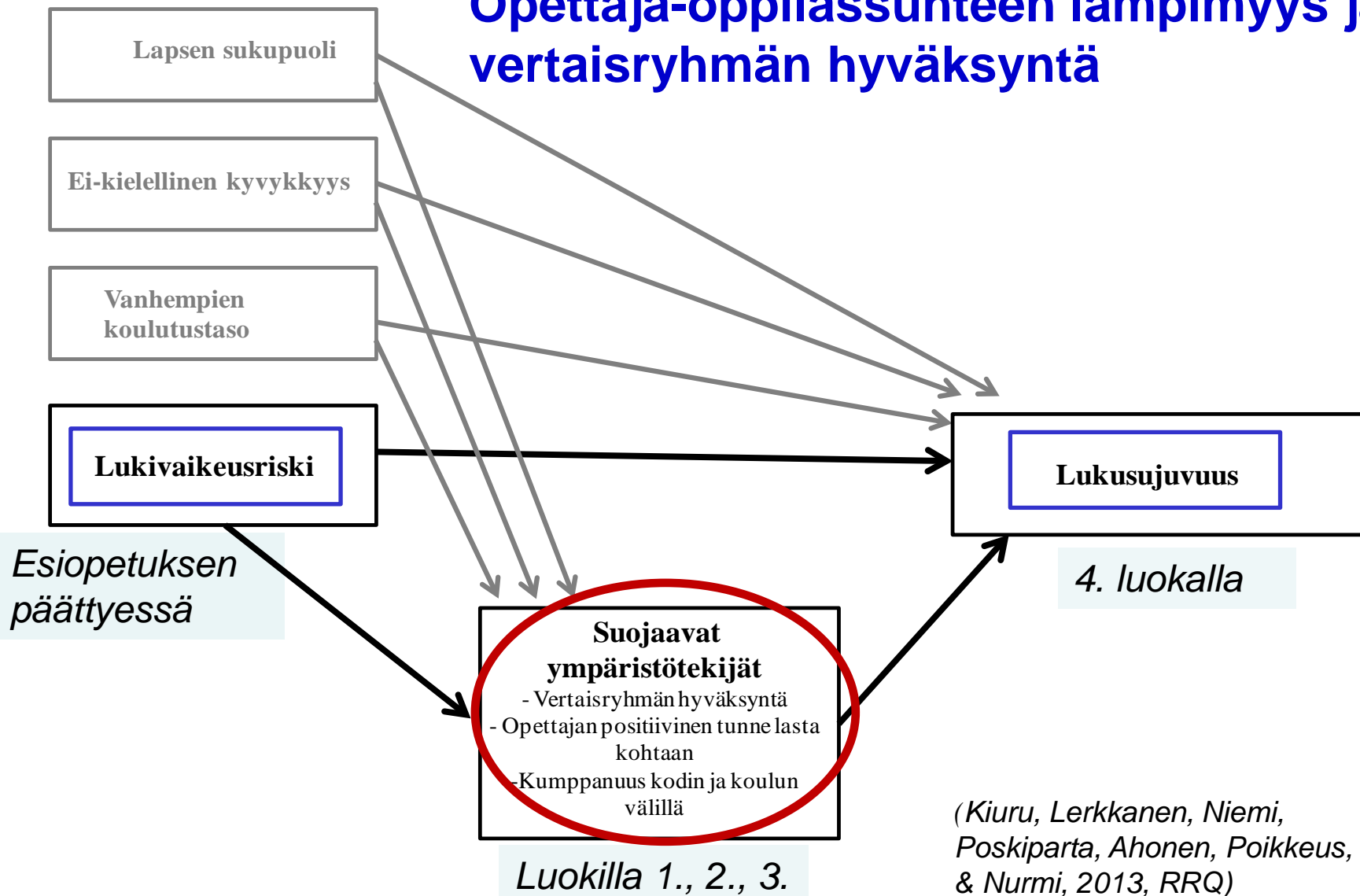

(Pakarinen, Kiuru, Lerkkanen, Poikkeus, Siekkinen, & Nurmi, 2010, EJPE)

MIKÄ SUOJAA OPPILASTA ONGELMILTA?

Opettaja-oppilassuhteen lämpimyys ja
vertaisryhmän hyväksyntä

OPETTAJIEN PERUSKOULUTUS

Muutoksen aikaansaaminen pedagogisessa toiminnassa

- Neljä keskeistä muutokseen vaikuttavaa tekijää:

(Ertmer & Ottenbreit-Leftwich 2010)

1. Tieto ja tietoisuus

2. Itseluottamus – rohkeus – opettajan identiteetti

3. Pedagogisten uskomusten haastaminen

4. Kouluyhteisön toimintakulttuuriin vaikuttaminen

→ **Opettajan uskomukset** oppimisesta ja opettamisesta ovat keskeisiä, kun opettaja valmistelee opetustilanteita ja valitsee keinot tukea oppimista (esim. Ertmer 2005; Kagan 1992).

→ **Opettajakeskeiset uskomukset**: korostuu tiedon siirto.

→ **Oppilaskeskeiset uskomukset**: oppijan vastuu omasta oppimisesta ja tiedon rakentaminen yhdessä

(Meirink, Meijer, Verloop & Bergan 2009).

MultiLeTe-kotiryhmä 2016-2017

- **Opettajan identiteetti, itseluottamus, rohkeus**

- Kotiryhmässä luokanopettaja- ja erityispedagogiikan opettajaopiskelijat opiskelevat yhdessä (yht. 21 opiskelijaa)
- Kasvatustieteen perus- ja aineopinnot
- Miten tuetaan kasvua kohti opettajuutta?

”MultiLeTen kotiryhmä voi auttaa minua kasvamaan kohti tutkivaa opettajuutta.”

Center for Research on Learning and Teaching

■ Tieto ja tietoisuus

- CLT:n tutkimushankkeiden teorit, menetelmät ja löydökset integroidaan kasvatustieteen opintojen sisältöihin
- Tutkijavierailut: tutkijan julkaisun lukeminen ennakkoon, dialogi tutkijan kanssa ja tutkimustulosten soveltaminen
- Tutustuminen tieteelliseen ajattelu- ja esitystapaan opintojen alusta asti

” Vierailevat luennoitsijat ja linkitetyt artikkelit, joita ei itse olisi aina osannut etsiä, ovat tukeneet opiskelua. ”

”Mielenkiintoiset vierailijat tutkimuksineen ovat rikastuttaneet demoja ja antaneet konkreettista mallia tutkimuksen teosta.”

” Koen tutkimusperustaisen opeopiskelun hyödylliseksi ja antoisaksi, sillä sen avulla pääsemme heti kärryille yliopistomaailmasta ja tutkimuksen teosta.”

▪ **Pedagogisten uskomusten haastaminen**

- Yhteistyö normaalikoulun kanssa
- Tutkittu tieto vs. systemaattinen havainnointi luokassa
- Omien käsitysten ja oman toiminnan reflektointi

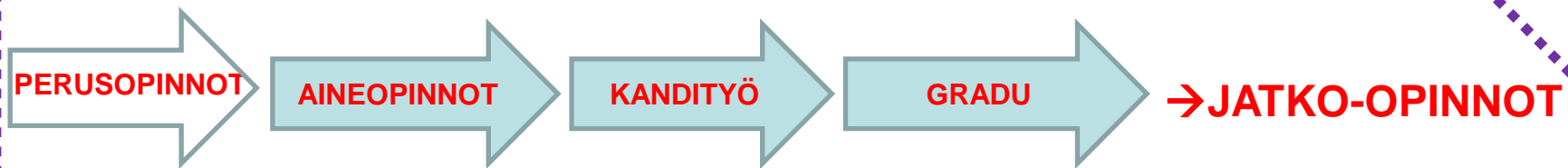
” Tulevaisuuden erityisopettajana minun tulee olla kärryillä uusimmasta tutkimustiedosta, ja ryhmämme ansiosta osaan jo nyt lukea tutkimuksista tärkeimmät kohdat sekä etsiä tutkimuksia esimerkiksi netistä. ”

■ **Kouluyhteisön toimintakulttuuriin vaikuttaminen**

- Monialaisuus: tämän päivän kouluyhteisöt
- Opiskelijaverkoston vuorovaikutus ja tuki
- Psykologian opiskelijat vierailijoina
- Osallistuminen CLT-hankkeiden aineistonkeruuseen ja aineiston käsittelyyn (vapaavalintaiset opinnot, 5 op)

”Tätä odotin! Nyt on mahdollisuus päästä konkreettisesti näkemään tutkimuksen eri vaiheita sekä itse osallistumaan aineistonkeruuseen kouluissa, joka on oleellinen vaihe tutkimusprosessissa. ”

MultiLeTe-kotiryhmätyöskentely: Tuettu tutkivan opettajuuden kasvu ja keinoja kehittyä

”Yliopisto-opintojen alkuvaiheessa aloitettu tutkimussuuntautuneisuus helpottaa todennäköisesti tulevaisuuden kandin ja gradun tekoa.”

Opetuksen laadun tarkastelu

RAKENNE

Mitä? Kuka? Missä?

Opetussuunnitelmat

Standardit

Materiaalit

Opettajankoulutus

*Rakenteellinen
laatu suodattuu
prosessin laadun
kautta.*

PROSESSI

Miten?

Tunnetuki

Ohjauksellinen tuki

Toiminnan organisointi

**Oppiminen ja
motivaatio**

Näkökulmia vuorovaikutuksen tarkasteluun

Opettajan ohjauk Käytännöt (ECCOM)

1. Ilmapiiri
2. Käyttäytymisen säätely
3. Ohjauksen laatu

Vuorovaikutuksen laatu ryhmässä (CLASS)

1. Tunnetuki
2. Toiminnan organisointi
3. Ohjauksellinen tuki

Opettajan suhde oppilaaseen (STRS)

1. Läheisyys
2. Konfliktit
3. Riippuvuus

Oppilaan vuorovaikutus

1. Opettajan kanssa
2. Vertaisryhmässä
3. Suhteessa tehtäviin (inCLASS)

- Ryhmän puhekäytännöt
- Ryhmässä keskustelu
- Ohjauksen dialogisuus:
  1. Kollektiivisuus
  2. Vastavuoroisuus
  3. Kannustavuus
  4. Kumulatiivisuus
  5. Tavoitteellisuus(Alexander, 2008)

OPETUSKÄYTÄNTEIDEN TARKASTELU

(Developmentally appropriate practices, ECCOM; Stipek & Byler, 2005)

Oppilaslähtöiset käytänteet

- (a) Ryhmän hallinnassa
- (b) Luokan ilmapiirissä
- (c) Opetuskäytänteissä

Oppilaiden johtamat käytänteet

- (a) Ryhmän hallinnassa
- (b) Luokan ilmapiirissä
- (c) Opetuskäytänteissä

Opettajajohtoiset käytänteet

- (a) Ryhmän hallinnassa
- (b) Luokan ilmapiirissä
- (c) Opetuskäytänteissä

VUOROVAIKUTUKSEN LAATU

(CLASS K-3; Pianta ym. 2008; *CLASS-S; Pianta ym. 2012)

Tunnetuki

Myönteinen ilmapiiri

Kielteinen ilmapiiri

Opettajan sensitiivisyys

Oppilaiden
näkökulmien
huomioiminen

Toiminnan organisointi

Käyttäytymisen säätely

Tuotteliaisuus

Opetuksen muodot

Ohjauksellinen tuki

Käsitteiden oppiminen

Kielellinen
mallintaminen

Palautteen laatu

* Sisältöjen
ymmärtäminen
Erittely ja
ongelmanratkaisu
Dialogi
Palautteen laatu

Vuorovaikutuksen laadun yhteys oppimiseen ja motivaatioon

Korkea tunnetuki ja hyvä ilmapiiri

→ Edistää oppilaiden sosioemotionaalisia taitoja, kouluun kiinnittymistä ja akateemisia taitoja

Tehokas toiminnan organisointi

→ Yhteys oppimistuloksiin, keskittymiseen ja ponnisteluun, sosiaaliseen ja akateemiseen kompetenssiin

Korkea opetuksen laatu

→ Yhteys akateemisiin oppimistuloksiin ja opiskeluun kiinnittymiseen

ENTÄ TÄYDENNYSKOULUTUS?

Mikä on opettajan täydennyskoulutuksen vaikuttavuus?

(PD; Hattie, 2009)

Oppiminen: Missä määrin opettaja oppi uusia asioita?

→ Täydennyskoulutus vaikuttaa todennäköisimmin siten, että opettaja oppii uusia asioita.

Tunteet : Kuinka opettaja koki täydennyskoulutuksen?

Toiminta: Muuttiko opettaja toimintaansa täydennyskoulutuksen ansiosta?

Oppilaat: Mitä hyötyä opettajan täydennyskoulutuksesta oli oppilaille?

→ Näytöt vähäisiä, mutta heikoimmat oppilaat näyttävät hyötyvän eniten

Tehokkaimmat työtavat

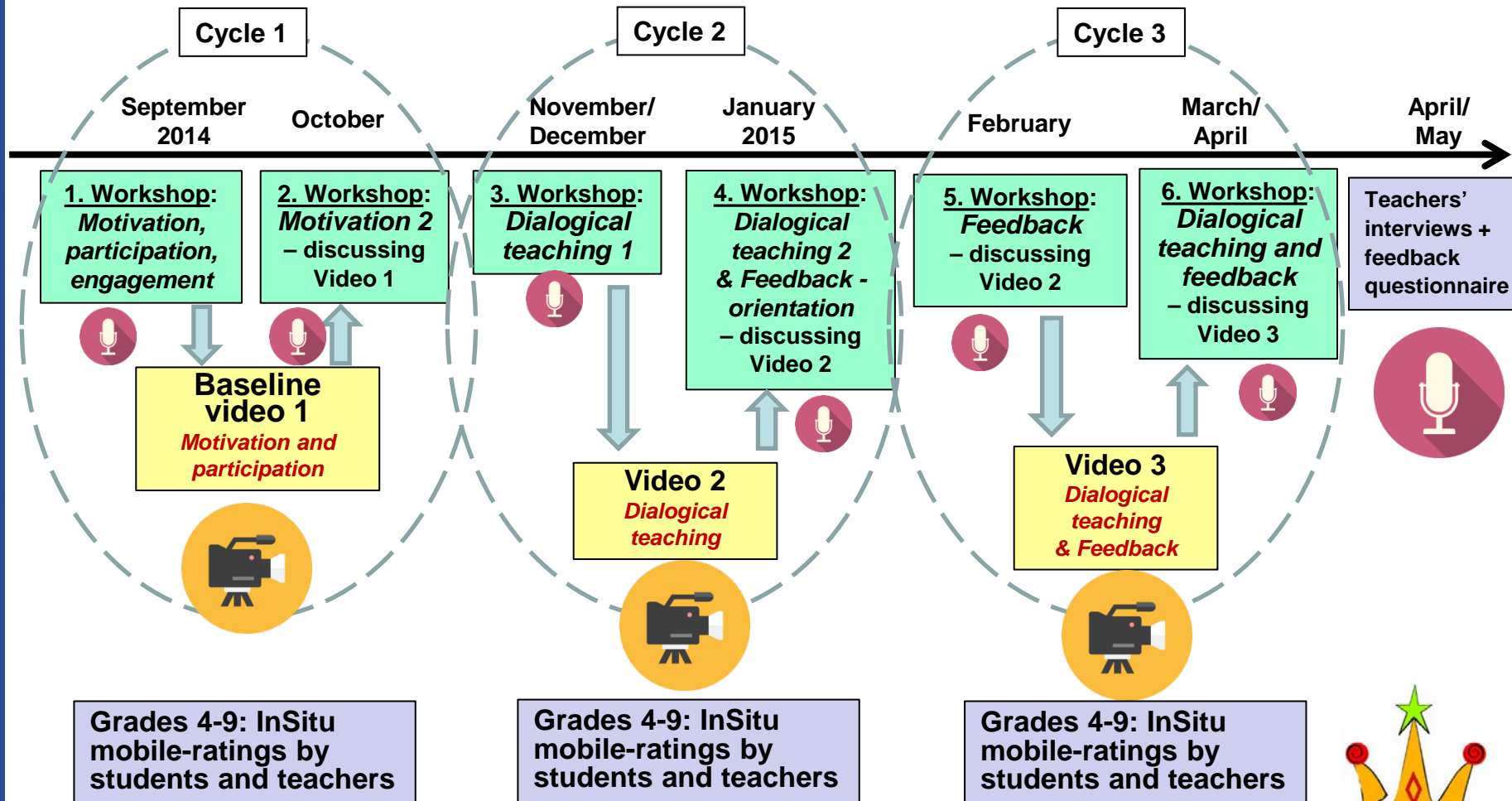
(PD Meta-analysis; Hattie, 2009)

1. Todellisten luokkahuonetilanteiden observointi
2. Video/audionauhat palautteena omasta toiminnasta
3. Miniopetustilanteiden kokeilu ja palaute
4. Käytännön harjoittelu
5. PD-ryhmissä on opettajia useammalta kuin yhdeltä luokka-asteelta

Heikoimmat PD-tulokset:

1. Keskustelu
2. Luennon seuraaminen
3. Simulaatiot ja pelit
4. Vierailut
5. Valmennus ja mallinnus
6. Oppimateriaalin valmistus

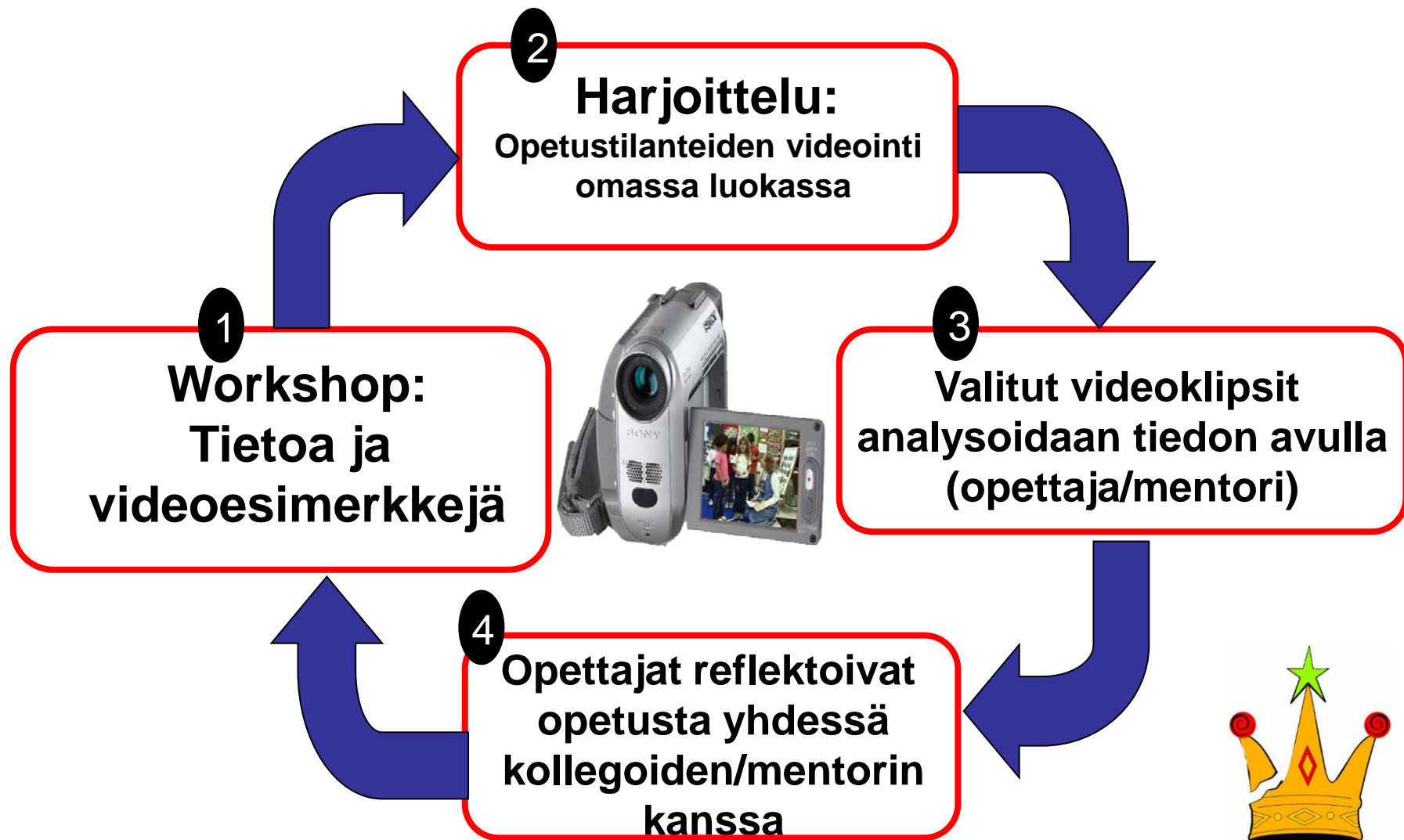
Osallistava vuorovaikutus luokassa - opettajainterventio 2014-2015

Knowing, seeing, doing & reflecting cycle

(Hamre et al., 2012)

Pedagogisen tietoisuuden syveneminen opettajaintervention aikana

Workshop	Pedagogisen tietoisuus tasot			
	I Naive and Dismissive	II Intuitive and Questioning	III Reflective and Analytical	IV Confident and articulated
1 (Syyskuu 2014)	X			
2 (Lokakuu)		X		
3 (Marraskuu)		X	X	
4 (Tammikuu 2015)		X		
5 (Helmikuu)			X	
6 (Maalis-huhtikuu)			X	X

Dialogisen opetuskeskustelun laatu ja oppilaiden osallistuminen

CLASS-S Dimension	M(SD)	t(df)	P
Dialoginen opetuskeskustelu		-2.20(6)*	.070
T1 Baseline lesson	2.90(0.74)		
T2 Lesson during the program	3.90(1.10)		
Oppilaiden osallistuminen		-2.64(6)**	.039
T1 Baseline lesson	4.76(0.25)		
T2 Lesson during the program	5.38(0.62)		

Note. Wilcoxon signed-rank test: *(Z= -1.78, p=.074); **(Z= -2,047, p=.041)

→ Oppitunneilla, joissa käytettiin dialogista opetuskeskustelua oppilaat osallistuivat aktiivisemmin ja olivat kiinnostuneempia (engagement) oppimistilanteeseen (tutkijan arvio)

Mikä on tärkeää?

(meta-analyysi 72 PD-tutkimuksesta; Timperley et al., 2007)

1. Riittävän **pitkäkestoinen** ajanjakso, jolloin voi kehittää opetusta ja oppia kokemuksista (CPD).
2. Ulkopuolisten **asiantuntijoiden** hyödyntäminen.
3. Kiinnittää opettajat oppilaiden **oppimisprosesseihin**: syventää opettajien tietoa ja osaamista siitä, miten tukea oppilaiden oppimisesta ja motivaatiota.
4. Haastaa opettajien **uskomukset** oppimisesta ja 'tehokkaasta' opetuksesta.
5. **Yhdessä** oppiminen: *Teachers talking to teachers about teaching and children's learning.*
6. Koulun **johto tukee** opettajien mahdollisuuksia oppia ja kehittyä.

Kiitos!

